

Υβριδικές βιβλιοθήκες
Από την βιβλιογραφία στο πλήρες κείμενο
Ολοκληρωμένα συστήματα αναζήτησης γνώσεων

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Με την καθολική επικράτηση του Internet, ο στόχος για ηλεκτρονική διασύνδεση της βιβλιογραφικής πληροφορίας με το πλήρες κείμενο έχει κατά μεγάλο ποσοστό επιτευχθεί.

Αυτό έγινε εφικτό με την μετεξέλιξη των συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων οδηγώντας σε νέες συνεργασίες τους εκδότες με τους διανομείς ηλεκτρονικής πληροφορίας.

Λύσεις που προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα και αποτέλεσαν σημεία αναφοράς είναι το ERL/SilverLinker της SilverPlatter και τα InfotracWeb και Infotrac Total Access του Gale Group.

Το SilverLinker σήμερα συνδέει βιβλιογραφικές αναφορές από 70 Βάσεις δεδομένων στο πλήρες κείμενο 2,719 ηλεκτρονικών περιοδικών. Η αύξηση των τίτλων είναι συνεχής, γεγονός που καταδεικνύει την διάθεση συνεργασίας μεταξύ εκδοτών και ηλεκτρονικών διανομέων και είναι προϊόν της αποδοχής των συστημάτων εκ μέρους των χρηστών.

Η βιβλιογραφική πληροφορία και το πλήρες κείμενο συνυπάρχουν στα προϊόντα InfotracWeb και Infotrac Total Access του Gale group για τον επιπρόσθετο λόγο, ότι ο συγκεκριμένος οίκος είναι ταυτόχρονα εκδότης βάσεων δεδομένων και κάτοχος των δικαιωμάτων διάθεσης του πλήρους κειμένου (information provider). Διαμορφώνονται λοιπόν ολοκληρωμένες λύσεις, οι οποίες συνδέουν μεταξύ τους ανόμοια κατ' ουσία συστήματα, τα οποία όμως ενοποιούνται κάτω από μία κοινή πλατφόρμα, κατευθύνοντας τον τελικό χρήστη στην πηγή της πληροφορίας, όπου και να βρίσκεται αυτή. Επομένως,

δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για πρόσβαση στην παγκόσμια δεξαμενή εξειδικευμένης πληροφορίας, η οποία δεν περιορίζεται παρά μόνο από τη ταχύτητα σύναψης συμφωνιών μεταξύ των διαθετών.

Hybrid Libraries From the bibliography to the full text Integrated knowledge search systems

ABSTRACT

With the worldwide spread of Internet usage, the goal for electronic interconnection of bibliographic data with the full text has been achieved to a significant extent.

This became possible with the evolution of database networking systems, which lead to new collaboration agreements between information providers and information publishers.

Among the solutions which embraced the new developments, are SilverPlatter Information's ERL/SilverLinker and InfoTracWeb and Infotrac Total Access from the Gale Group.

SilverLinker links bibliographic data from over 70 databases and the full text of 2,719 electronic journals. The number of links as well as the number of journals is dynamic and increases continuously, proving that both publishers and providers of information are willing to work together. In turn, this is the product of attention paid to users' requests and the large extent to which specific systems have been adopted worldwide.

InfoTrac Web from the GaleGroup combines bibliographic and full text/full image data in its original published form, since the Gale Group has a significant advantage in being a database publisher and full text rights owner at the same time.

In summation, a number of dynamic integrated solutions are available. They bring together many different systems

under one seamless interface, simplifying the process of getting to the full text, for the end user. In essence we now have the tools for accessing the global knowledge pool.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΚΟΖΙΩΚΟΣ
Inter OPTICS ΕΠΕ

Τι είναι η ΥΒΡΙΔΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ;

- Η υβριδική βιβλιοθήκη περιέχει έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό στις συλλογές της.
- Η υβριδική βιβλιοθήκη βρίσκεται στη διαδικασία αξιοποίησης των ηλεκτρονικών μέσων που υπάρχουν σήμερα στην διάθεσή της.
- Η υβριδική βιβλιοθήκη βρίσκεται στη διαδικασία αναζήτησης μεθόδων που θα επιτρέψουν την βέλτιστη χρήση πόρων με στόχο την μεγιστοποίηση των συλλογών.
- Η υβριδική βιβλιοθήκη βρίσκεται στη διαδικασία αύξησης του ηλεκτρονικού υλικού που είναι διαθέσιμο στην αγορά.

Οι διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις, των χρηστών γενικότερα και των βιβλιοθηκών ειδικότερα, για πρόσβαση στην πληροφορία σε επίπεδο πλήρους κειμένου, δημιουργήσε νέα δεδομένα στον χώρο των βάσεων δεδομένων βιβλιογραφικής ενημέρωσης.

Ο στόχος για άμεση ηλεκτρονική διασύνδεση της βιβλιογραφικής πληροφορίας με το πλήρες κείμενο με ποικίλους τρόπους έχει κατά μεγάλο ποσοστό επιτευχθεί. Η πλειοψηφία των εκδοτών παρέχει σήμερα απ' ευθείας ψηφιοποιημένη την έντυπη πληροφορία με λογισμικό αναζήτησης για πρόσβαση από το Internet.

Η μετάβαση στην νέα αυτή εποχή συνοδεύτηκε με την εμφάνιση προβλημάτων που προήλθαν από την ύπαρξη διαφορετικών και ανόμοιων συστημάτων από την πλευρά

των εκδοτών και προβλημάτων σχετικά με την αξιοπιστία του παρεχόμενου αποτελέσματος.

Τα προβλήματα αυτά μεταφράζονται σε:

- Έλλειψη ολοκληρωμένων και πλήρως ενημερωμένων indexes, όταν η πρόσβαση στο πλήρες κείμενο δεν συνοδεύεται από αξιόπιστες αντίστοιχες βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων
- Απώλεια χρόνου από την εκμάθηση πολλαπλών λογισμικών αναζήτησης με διαφορετικές δυνατότητες και interface
- Απώλεια χρόνου στην μετάβαση στα sites των εκδοτών που συνεχώς αυξάνονται
- Αμφισβήτηση σε σημαντικό ποσοστό των δυνατοτήτων των μηχανισμών αναζήτησης σε επαγγελματικό επίπεδο
- Προβλήματα στην απρόσκοπτη πρόσβαση στα URL των εκδοτών

Στα πλαίσια της αναζήτησης της καλύτερης δυνατής λύσης, τα προβλήματα αυτά επιχειρήθηκε να γεφυρωθούν με την μετεξέλιξη των συστημάτων διαχείρισης βάσεων δεδομένων, οδηγώντας τους εκδότες και τους διανομείς ηλεκτρονικής πληροφορίας σε νέες συνεργασίες, με νέους προσανατολισμούς.

Πρωτοποριακές λύσεις που προσαρμόστηκαν στα νέα δεδομένα και αποτέλεσαν σημεία αναφοράς αποτελούν τα ERL και SilverLinker της SilverPlatter Information και το Infotrac, GaleNet του Gale Group.

Η πρόταση της SilverPlatter και η γενικότερη φιλοσοφία της εκφράζεται μέσα από το Internet και συνοψίζεται επιγραμματικά στην λέξη Ολοκλήρωση (Integration). Με πιο απλά λόγια υλοποιήθηκε ο τελικός στόχος, που ήταν η αυτοματοποίηση της απευθείας σύνδεσης των βάσεων δεδομένων με το πλήρες κείμενο. Το λογισμικό που σχεδιάστηκε γι' αυτό τον λόγο λέγεται SilverLinker και αποτελεί ουσιαστικά την φυσική προέκταση του συστήματος ERL, που το ολοκληρώνει σε όλα τα επίπεδα των υπηρεσιών.

Η SilverPlatter κατέχει ηγετική θέση στην διεθνή αγορά. Ο ρόλος που διαδραματίζει με βάση την εξελιγμένη και παγκόσμια εγκατεστημένη πλατφόρμα της, της επιτρέπει να αποτελέσει την γέφυρα συμβατότητας μεταξύ του συνόλου των διαθετών της πληροφορίας παγκοσμίως. Η προσπάθεια που συντελείται αποσκοπεί στην δημιουργία μίας κοινής παγκόσμιας βιβλιοθήκης (world wide library) κάτω από ενιαίο interface.

Οι εξελίξεις στην τεχνολογία του Internet, δημιούργησαν νέα δεδομένα στις βιβλιοθήκες και μία σειρά νέων προκλήσεων.

Μοιραία λοιπόν, λόγω της υπερ-προσφοράς των μέσων και λύσεων, κάθε βιβλιοθήκη που επιθυμεί να συμβαδίσει με την σημερινή πραγματικότητα, βρίσκεται αντιμέτωπη με διλήμματα όπως:

1. Με ποιό τρόπο να αποκτήσει την πρόσβαση
2. Ποιό ή ποιά συστήματα να υιοθετήσει
3. Ποιόν ή ποιούς από τους διαθέτες να επιλέξει
4. Ποιά standards να ακολουθήσει

Ο απώτερος στόχος επιλογής είναι μια λύση με ευχρηστία, επεκτασιμότητα και ταυτόχρονα συμβατότητα ή σχετική προσέγγιση μεταξύ διαφορετικών συστημάτων.

Με τον συνδυασμό των εφαρμογών ERL/SilverLinker επιτυγχάνεται σήμερα η διασύνδεση βιβλιογραφικών αναφορών από 90 Βάσεις δεδομένων αναγνωρισμένης αξίας με το πλήρες κείμενο 2,719 ηλεκτρονικών περιοδικών. Η αύξηση των τίτλων είναι συ-

νεχής, γεγονός που καταδεικνύει την διάθεση συνεργασίας μεταξύ εκδοτών και ηλεκτρονικών διανομέων. Κατ' επέκταση αυτή η διάθεση για συνεργασία είναι προϊόν της αποδοχής των συστημάτων εκ μέρους των χρηστών.

Οι λύσεις, η χρησιμότητα και ο ρόλος που διαδραματίζουν τα λογισμικά ERL/SilverLinker αποδίδονται με το σχήμα που προβάλλεται στην οθόνη.

Οι δυνατότητες του SilverLinker είναι γνωστές στα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Μαζί με το ERL λειτουργούν χωρίς προβλήματα και παρέχουν καθημερινά τις υπηρεσίες τους στις Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και στην επιστημονική κοινότητα.

Επιγραμματικά αναφέρεται η δυνατότητα παραμετροποίησης και ο πολύτιμος εξελιγμένος στατιστικός έλεγχος, η ευκολία ενσωμάτωσης της πληροφορίας των τοπικών συλλογών (local holdings), αλλά και η δυνατότητα πρόσβασης σε OPAC τρίτων, αυτοματισμοί SDI, καθώς και μηχανισμοί υπηρεσιών document delivery.

Η έκδοση της 2ης φάσης του λογισμικού SilverLinker, βοηθά στην αύξηση των δυνατοτήτων του συστήματος, καθώς και στην δυνατότητα μεγαλύτερης παραμετροποίησης, και αυτοματισμών συμβατότητας με άλλα ανεξάρτητα συστήματα.

Αναφέρουμε ενδεικτικά τις δυνατότητες:

1. Δημιουργία διαφορετικού account για κάθε επίπεδο ανά χρήστη (αυτή η δυνατότητα δίνει λύσεις σε προβλήματα που δημιουργούνται από consortia, καθώς και για συνδρομές μέσω P.H.S, στις οποίες θα αναφερθούμε κατωτέρω).
2. Δυνατότητα ενεργοποίησης της πρόσβασης στο πλήρες κείμενο με βάση τα συγκεκριμένα περιοδικά ή με βάση τους προμηθευτές.
3. Σύνδεση με τα αρχεία και τις συλλογές τοπικών εκδοτικών οίκων.
4. Εξελιγμένη υποστήριξη των mirror sites (βελτιωμένη απεικόνιση και δυνατότητα απομόνωσης αυτών των sites μέσα από

το πλήθος των συνδρομητών, για τα οποία διαθέτει δικαιώματα πρόσβασης η βιβλιοθήκη).

5. Ενσωμάτωση και πρόσβαση σε sites εκδοτών που δεν έχουν συνεργασία με την SilverPlatter.

Στα πλαίσια των συμφωνιών της SilverPlatter με τους Distributors, η InterOPTICS πρόσφατα δημιούργησε στην Ελλάδα τον δικό της Partner Hosted Server ή για συντομία P.H.S. Η πρόσβαση στον ισχυρό SERVER της InterOPTICS γίνεται στα 2 Mb μέσω του δικτύου global one στον κόμβο ΑΙΧ. Ως γνωστό, στον ίδιο κόμβο είναι συνδεδεμένο και το gunet.

Ο P.H.S δημιουργήθηκε για να εξυπηρετήσει κυρίως τα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Καλύπτει όλες τις προδιαγραφές που απαιτούνται για να δώσει πραγματικές λύσεις στην προσπάθεια των Πανεπιστημίων να δημιουργήσουν consortia, σε συνάρτηση με όλες τις ιδιαιτερότητες που αυτά συνεπάγονται.

Για κάθε βάση δεδομένων θα υπάρχει διαθέσιμη η σύνδεση με τον Συλλογικό Κατάλογο των Ελληνικών Βιβλιοθηκών, καθώς και το σύνολο των αναβαθμισμένων και υπό εξαγγελία υπηρεσιών Document Delivery που παρέχει σήμερα η InterOPTICS.

Επίδειξη

Το Gale Group είναι μέρος της Thomson Corporation. Δημιουργήθηκε από την συγχώνευση τριών μεγάλων εταιριών: των Information Access Company, Gale Research και Primary Source Media, και έχει εξειδίκευση στην κατοχή και διανομή ηλεκτρονικής και έντυπης πληροφορίας. Η ανάπτυξη και η δυναμική του ομίλου είναι εντυπωσιακή σε σχέση με το σχετικά μικρό χρονικό διάστημα της δραστηριοποίησής του.

Η Βιβλιογραφική πληροφορία και το πλήρες κείμενο συνυπάρχουν στα προϊόντα InfotracWeb και Infotrac Total Access του Gale group, για τον επιπρόσθετο λόγο ότι ο συγκεκριμένος οίκος είναι ταυτόχρονα, σε ση-

μαντικό ποσοστό, εκτός από εκδότης των βάσεων δεδομένων, και κάτοχος της πληροφορίας και των δικαιωμάτων διάθεσης του πλήρους κειμένου.

Τα προϊόντα του Gale Group διαθέτονται σε Έντυπη μορφή, Microfilm, CD-ROM. Κυρίως, όμως διαθέτονται μέσω του web με πρωτοποριακές λύσεις και εξασφαλισμένες υψηλές ταχύτητες πρόσβασης.

Τα προϊόντα του Gale Group απευθύνονται σε βιβλιοθήκες και εταιρίες, αλλά εξειδικεύονται στις Πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες. Αυτή την στιγμή, το Gale Group κατέχει την πρώτη θέση σε πωλήσεις βάσεων δεδομένων σε επιχειρήσεις στην Αμερική.

Οι συνδρομητές του Gale Group έχουν την δυνατότητα να επιλέξουν από μεγάλο αριθμό βάσεων δεδομένων πλήρους κειμένου, αλλά ταυτόχρονα έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν την δική τους βάση δεδομένων με το δικό της όνομα, επιλέγοντας ανάμεσα σε περισσότερους από 3000 τίτλους περιοδικών με βάση τις πραγματικές ανάγκες και απαιτήσεις τους.

Το πλήρες κείμενο συνοδεύεται από εικόνες και γραφικά και το λογισμικό αναζήτησης αποτελεί ευχάριστη έκπληξη για τον information specialist.

Αξίζει να τονιστεί ιδιαίτερα η ευελιξία του Gale Group και το μοντέλο πωλήσεων που έχει υιοθετήσει, το οποίο δεν συναντάται πουθενά αλλού. Πιο συγκεκριμένα, σε περίπτωση που οι on-line συνδρομές δεν ανανεωθούν, το τελευταίο update μετατρέπεται σε CD-ROM μαζί με τα Backfiles, για να παραμείνουν στην κυριότητα του συνδρομητή, συνοδευόμενα με τα δικαιώματα για μετέπειτα χρήση.

Καθημερινά η βιβλιοθήκη έχει την δυνατότητα να αλλάξει την σύνθεση του συνόλου των τίτλων τους οποίους έχει επιλέξει για πρόσβαση, ανάλογα με τις ανάγκες και την πολιτική της.

Παρέχεται η δυνατότητα να μεταβάλλεται ανά πάσα στιγμή το μίγμα των περιοδικών που έχει επιλεγεί και να περιλαμβάνεται σε κάθε βάση, ανάλογα με τις ανάγκες των χρηστών.

Κατ' αυτό τον τρόπο η συνδρομή προσαρμόζεται μόνο στο περιεχόμενο που πραγματικά ενδιαφέρει την βιβλιοθήκη.

Εμπλουτίζεται η υπάρχουσα θεματολογία σε βάσεις δεδομένων, ή επεκτείνεται σε ένα καινούργιο θέμα.

Παρέχεται η δυνατότητα ενσωμάτωσης των τοπικών συλλογών.

Το Gale Group έχει ευελιξία κινήσεων στην δημιουργία κοινοπραξιών, για τον βασικό λόγο ότι στα προϊόντα που παράγει έχει και την πλήρη ευθύνη των αποφάσεων της τιμολογιακής πολιτικής, της έγκρισης και κατακύρωσης των συμφωνιών. Η παντελής απουσία παραγωγών πληροφορίας αποδεικνύεται ο σπουδαιότερος παράγοντας στην δημιουργία κοινοπραξιών.

Σήμερα στην Ελλάδα υπάρχουν συνδρομητές των προϊόντων του Gale Group, αλλά αξίζει να αναφερθεί ότι ο αριθμός θα μεγαλώσει σημαντικά μέχρι το έτος 2000, εφόσον εκδηλώνεται μεγάλο ενδιαφέρον από έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό ενδιαφερομένων Πανεπιστημιακών βιβλιοθηκών, καθώς και από τον χώρο των μεγάλων επιχειρήσεων και τραπεζών.

Ενδεικτική αναφορά στα προϊόντα του Gale group γίνεται σε αυτό και στο επόμενο slide.

Συμπεράσματα

Απαιτήση των information specialists και των ερευνητών είναι να επιτυγχάνεται γρήγορος, αξιόπιστος και ακριβής εντοπισμός της επιστημονικής πληροφορίας, όπου αυτή υπάρχει.

Τα εργαλεία που έχουν στην διάθεση τους για αυτό τον σκοπό πρέπει να ανταποκρίνονται στις αυξημένες απαιτήσεις και να καλύπτουν τα επαγγελματικά τους στάνταρ. Ο

στόχος έχει κατ' ουσία επιτευχθεί. Αξιόπιστα και εξελιγμένα συστήματα είναι ήδη στα χέρια των ειδικών. Η διάδοση των συστημάτων αυτών είναι δεδομένη καθώς και η παγκόσμια καταξίωση τους

Ως αποτέλεσμα αβίαστα καταλήγουμε σε δύο κύρια συμπεράσματα.:

Αφενός διαμορφώνονται ολοκληρωμένες λύσεις οι οποίες συνδέουν μεταξύ τους ανόμοια κατ' ουσία συστήματα, τα οποία όμως ενοποιούνται κάτω από μία κοινή πλατφόρμα, κατευθύνοντας τον τελικό χρήστη στην πηγή της πληροφορίας, όπου και να βρίσκεται αυτή.

Αφετέρου οι ίδιοι οι εκδότες, μέσω συγχωνεύσεων και μεγάλων επενδύσεων, παρέχουν αξιόπιστες και ολοκληρωμένες λύσεις και πιθανόν με την δυναμική που αναπτύσσουν να μονοπωλήσουν αύριο τις παγκόσμιες αγορές.

Επομένως, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για πρόσβαση στην παγκόσμια δεξαμενή εξειδικευμένης πληροφορίας, η οποία δεν περιορίζεται, παρά μόνο από την ταχύτητα σύναψης συμφωνιών μεταξύ των διαθετών.